

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 26 februari 2024

Datum GS-besluit : 7 mei 2024

Vragen nr. 21

Vragen van **mevrouw drs. I.M. Haas MA** (Partij voor de Dieren) over de versterking van natuur en erfgoed bij de aanleg van de Zonnegeluidswal Naarderbos.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 26 februari 2024 door het lid van Provinciale Staten, **mevrouw drs. I.M. Haas MA** (Partij voor de Dieren), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

De casus

In het kader van het Meerjarenprogramma Geluidsanering (MJPG) van RWS heeft RWS een plan opgesteld waarmee voor een wijk in het Gooi langs de A1 bij Naarden aan de wettelijk geldende geluidsnorm wordt voldaan. Het plan houdt in: een geluidsscherm over een lengte van 850 meter, gecombineerd met stil asfalt¹. Het gaat om 36 woningen.

Deze omwonenden willen echter een nog verdergaande geluidreductie en zijn met het plan 'Zonnegeluidswal Naarderbos' gekomen. Het gaat om een grote en brede wal van zo'n kilometer lang en vier meter hoog. De wal wordt bedekt met zonnepanelen, zodat er duurzame energie opgewekt kan worden. Kosten: 4,3 miljoen euro².

Hiervoor moeten 3.000 tot 4.000 bomen worden gekapt en verdwijnt tegelijk het leefgebied voor veel dieren, waaronder beschermde dieren. Een deel van dit gebied is zelfs Europees wettelijk beschermd Natura 2000-gebied of grenst daaraan. Ook heeft het gebied een functie als ecologische verbindingszone in het ecologisch versnipperde Gooi. Bovendien is versterking van Unesco Werelderfgoed aan de orde.

Eerder: 'Niet formeel bekend bij de provincie'

Op 11 september 2023 stond het onderwerp van de Zonnegeluidswal Naarderbos al op de agenda van de Commissie Landelijk Gebied op basis van een agenderingsverzoek. Op de vragen van de Partij voor de Dieren kon gedeputeerde Kocken toen geen of nauwelijks antwoord geven, omdat het initiatief niet formeel bekend was bij de provincie. Ook de sprekers uit de gemeente Gooise Meren die hun zorgen uitspraken over de voorgenomen verwoesting van natuur op de plek waar de verhoogde geluidswal zou moeten komen, kreeg vooralsnog geen vervolg of toezegging om actief contact te zoeken met de gemeente Gooise Meren om kaders

¹ [Naarderbos krijgt geluidsscherm bij snelweg A1; Nog geen besluit over combinatie met zonnepanelen | De Gooi- en Eemlander \(gooieneemlander.nl\)](#)

² [Komst zonnegeluidswal Naarderbos wordt steeds concreter | Het Gooi | AD.nl](#)

voor de zonnegeluidswal te bespreken, hoewel een deel binnen provinciaal grondgebied valt en zelfs een deel binnen Natura-2000³ en de rest randgebied is.

Zorgplicht en beschermde dieren

Uit de natuurtoets van november 2023 en aanvullende toets in december 2023 volgt dat op basis van de Wet natuurbescherming een ontheffing van de soortenbescherming moet worden aangevraagd, omdat door de voorgenomen bouw van de zonnegeluidswal het leefgebied van diverse beschermde diersoorten, zoals das en sperwer, vernietigd wordt.

Voor de das geldt niet alleen zorgplicht, maar het is een wettelijk beschermde soort vallend in de categorie 'Andere beschermde dier- en plantensoorten'. Dit was Wnb art. 3.10 en dat is beleidsneutraal overgegaan in Art 11.54 Bal eerste lid, onder a van de OW. Wat hier gesteld wordt is:

- het is verboden opzettelijk te doden;
- het is verboden opzettelijk de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van te beschadigen of te vernielen;
- indien als gevolg van het voornemen schadelijke handelingen in artikel 11.54 Bal optreden, dient een omgevingsvergunning flora en fauna activiteit aangevraagd te worden. **Hierbij moet een alternatievenafweging vormgegeven worden.**

Uit onderzoek van de Stichting Dassenwerkgroep Utrecht & 't Gooi⁴ wordt ook bevestigd dat dit te kappen bosgebied in zijn geheel het leef- en foerageergebied van de das is. Het opzettelijk vernielen of beschadigen van foerageergebied dat samenvalt met een dassenburcht, is verboden met artikel 3.10 van de Wet Natuurbescherming. Dat is dus het geval voor deze gehele bosstrook: De ecologische functionaliteit van een dassenburcht mag niet verminderen als gevolg van menselijke activiteiten. Dat betekent dat je een dassenburcht en alles wat daarbij hoort (foerageergebied) met rust moet laten, zodat de das daar zo ongestoord mogelijk kan blijven leven.

Gemeente Gooise Meren

Uit de gemeentelijke toelichting⁵ bij de voorgenomen bomenkap om de wal te kunnen aanleggen blijkt dat er zo'n 3.000 tot 4.000 kleinere en grotere bomen moeten verdwijnen. Ook blijkt dat een deel daarvan in Natura-2000 gebied is gelegen. De gemeente gaat er in deze toelichting vanuit dat met het voldoen aan een herplantplicht er geen bezwaar is tegen de vernietiging van natuur in dit beschermde natuurgebied. In een reactie van de gemeente op de petitie van Stichting Groen Muiderberg (ingekomen stuk PS februari 2024) blijkt dat de gemeente de bomen van slechte kwaliteit acht. Een herplant van 3000 bomen na zeer intensieve civieltechnische activiteiten vergt echter minstens 40 jaar voordat de natuur zich weer hersteld heeft in dezelfde mate.

³ Uit de stukken die via de gemeentelijke website te raadplegen zijn, blijkt dat het oostelijk deel van het te kappen bos (deelgebied C) binnen Natura-2000 gebied is gelegen.

⁴ <https://www.gooisemerenieuws.nl/politiek/politiek/332778/nieuwe-zonnegeluidswal-bedreiging-voor-leefgebied-van-das-spe>

⁵ https://bestuur.gooisemeren.nl/plannen-en-projecten/dossier/?tx_windmeetings_windmeetings%5Baction%5D=downloadDocument&tx_windmeetings_windmeetings%5Bcontroller%5D=Agenda&tx_windmeetings_windmeetings%5Bdocument%5D=14052787&cHash=f366e791213e540084b3c29d5d8dfaeb

Cultureel erfgoed

Naast natuurwaarden is ook het Werelderfgoed van de Hollandse Waterlinie in het geding. Onlangs heeft de ANWB nota bene hun bekende bruine toeristische bord geplaatst langs het stuk snelweg van de A1 waar nu de bijzondere erfgoedwaarde wordt bedreigd door de potentiële geluidswal! Eerder in de beantwoording van technische vragen door de Partij voor de Dieren werd gesteld dat de gemeente geacht wordt het gehele plan in het vooroverleg aan de provincie voor te leggen. De eerste versie van het plan is in 2020 met de provincie besproken, waaruit toen is gebleken dat de uitwerking in het kader van de Unesco Werelderfgoed waarden werd “beoordeeld als onvoldoende acceptabel”. Het nu voorliggende ontwerp is zelfs breder, hoger en langer dan het toen beoordeelde ontwerp dat al niet acceptabel werd geacht.

Aanvraag Omgevingsvergunning

Op 15 december j.l. heeft de gemeente een aanvraag Omgevingsvergunning voor de realisatie van de grondwal en het kappen van bomen ontvangen. Op 10 januari heeft de gemeente deze aanvraag gepubliceerd via de Officiële Bekendmakingen.⁶ Bij de publicatie zijn geen stukken gesloten en deze kunnen slechts telefonisch opgevraagd worden.

INLEIDING ANTWOORDEN

Voordat wij ingaan op de schriftelijke vragen, geven wij een toelichting op de ruimtelijke procedure die hoort bij de door gemeente Gooise Meren gewenste (zonne)geluidswal Naarderbos, langs de A1 nabij de wijk Naarderbos.

De aanleg van de geluidswal is niet in overeenstemming met de regels van het ter plaatse geldende Omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) van de gemeente Gooise Meren en voldoet evenmin aan de Wet natuurbescherming. Hiervoor moet de gemeente een uitgebreide Wabo procedure doorlopen.

De gemeente Gooise Meren is bevoegd voor het nemen van een besluit op de aanvraag omgevingsvergunning. Zij is verantwoordelijk voor de beoordeling of sprake is van een goede ruimtelijke ordening en neemt bij haar besluitvorming de geldende rijks- en provinciale regelgeving in acht. Om die reden heeft de gemeente Gooise Meren (afdeling Projecten) een aanvraag omgevingsvergunning ingediend bij de gemeente zelf (afdeling ruimte) voor de aanleg van de geluidswal. Momenteel wordt de aanvraag door de gemeente (afdeling Ruimte) getoetst in het kader van een goede ruimtelijke ordening. Het besluit van de gemeente wordt vervolgens ter advies aan ons voorgelegd.

Bovendien heeft de gemeente een ontheffing Wet natuurbescherming (gebieds- en soortenbescherming) aangevraagd bij de Omgevingsdienst Noord Holland Noord (ODNHN).

De aanvragen zijn ingediend *voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet* en om die reden zijn de Wet natuurbescherming (Wnb), de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en de Omgevingsverordening NH2020 (OV NH2020) van toepassing.

De gemeente Gooise Meren heeft de ontvangst van de aanvraag omgevingsvergunning gepubliceerd. Ook een aantal van de bijbehorende stukken is gepubliceerd op de gemeentelijke website.

⁶ <https://zoek.officiëlebekendmakingen.nl/gmb-2024-20386.html>

Tijdslijn

Sinds 2019 zijn wij in contact getreden met de gemeente over de ontwikkeling. Dit is ook afstemd met de collega's van het programmateam Hollandse Waterlinies.

2019

september 2019 – Gemeente vraagt ons schriftelijk om een standpunt in te nemen over een mogelijke geluidswerende maatregel waarbij rendabele kansen voor energieopwekking gecombineerd worden met geluidswerende maatregelen (een geluidswal met zonnepanelen).

2020

Bij brief van 23 januari 2020 (kenmerk 1278209/1354801) hebben wij aangegeven positief te staan tegenover duurzaamheidsinitiatieven gecombineerd met het verbeteren van de leefbaarheid. Tevens is daarbij aangegeven dat wij openstaan voor een gesprek over een passende oplossing wanneer een deel van de geluidswal komt te staan op provinciale grond.

2022

13 april 2022 - overleg plaats tussen gemeente Gooise Meren en de Provincie. De gemeente licht het project toe en geeft aan dat de gemeente na de zomer van 2022 een besluit wil nemen over de haalbaarheid van het project. Tijdens het gesprek komen de volgende thema's aan de orde: RES-gebied, grondeigendom provincie en bescherming werelderfgoed. Er zijn geen concrete plannen en er is nog geen afstemming geweest over de Natura 2000. Dit is het eerste overleg, waarbij nog het een en ander moest worden uitgezocht.

Juli 2022 - wij geven een negatief advies op het initiatief van 2022. Aangegeven is, dat de op de geluidswal beoogde zonnepanelen een verandering van het karakter zorgt van de begrenzing van het schootsveld; van natuurlijk, neutraal naar kunstmatig en door zijn massiviteit duidelijk aanwezig. De visuele informatie verandert hiermee. De inpassing is daarom onvoldoende acceptabel. Voor dit initiatief is een ontwerpbenadering nodig waarbij het UNESCO werelderfgoed als uitgangspunt wordt genomen en waar de visuele impact zoveel mogelijk wordt geneutraliseerd en waarbij ook aandacht is voor compensatie. Aangegeven is dat wij niet op voorhand negatief zijn over een geluidsscherm op deze locatie. Het negatieve advies werd zowel afgegeven door de provinciale werkgroep Ruimtelijke Kwaliteit als door een vergelijkbaar team van de Hollandse Waterlinies.

24 Oktober 2022 bestuurlijk overleg waarin wij ons standpunt hebben bevestigd. Wij hebben aangegeven dat een aarden *groene wal* van 8 à 10 meter hoog geen probleem is. Een goede inpassing van het initiatief is mogelijk omdat de hoogte van de aarden wal niet boven de bomen uitkomt. De projectie van de hoeveelheid zonnepanelen hierop is echter in strijd met de instructieregels voor het werelderfgoed. Wij hebben de gemeente uitgenodigd om met een nieuwe ontwerpbenadering te komen, uitgaande van de kernkwaliteiten van het UNESCO wereld erfgoed. Ook is aangegeven dat de onderhandelingen voor de grondverkoop kunnen worden voortgezet als een duidelijk ontwerp ligt dat voldoet aan een goede inpassing in het schootsveld van vesting Naarden.

2023

13 December 2023 - De aanvraag Ontheffing Wet natuurbescherming bij de OD NHN

15 december 2023 - aanvraag omgevingsvergunning realiseren van een geluidswal en het kappen van 96 bomen op het kadastraal perceel (NDN00) A 2521 ten noorden van de A1 en ter hoogte van het Naarder bos.

2024

10 Januari 2024 publicatie aanvraag via de Officiële Bekendmakingen.

Tenslotte

De gemeente kiest nu voor de aanleg van een geluidswal zonder zonnepanelen. Een ontwerp van de geluidswal, eventueel met zonnepanelen, volgt later. De instructieregels uit de Omgevingsverordening bieden geen handvaten om de bomenkap tegen te houden.

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1

Heeft de provincie inmiddels aan de gemeente Gooise Meren laten weten dat zij een halt toeroept aan dit plan? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1

Nee, dat is in het proces nog niet aan de orde. Er is geen reden aan te nemen dat de geluidswal in strijd is met de instructieregels van de OV NH2020. De ontheffingsaanvraag voor de Wet Natuurbescherming is op dit moment in behandeling bij de OD NHN.

Vraag 2

Is de provincie inmiddels in vooroverleg getreden met de gemeente over onderhavig plan? Zo ja, wat zijn tot nu toe de uitkomsten van deze gesprekken en adviezen?

Antwoord 2

Ja, zie de tijdlijn, de start 2019.

Vraag 3

Hoe beoordeelt GS het plan waarin op grote schaal bomen worden gekapt, beschermde diersoorten worden bedreigd, foerageergebied van de das verdwijnt, wat verboden is, en een belangrijk randgebied van en zelfs Natura-2000 gebied wordt aangetast, ten behoeve van geluidsreductie voor slechts 36 huishoudens die al aan de wettelijke norm voldoen met een eenvoudige muur aangelegd door RWS?

Antwoord 3

De OD NHN is op dit moment bezig met de beoordeling van de aanvraag.

Vraag 4

Is GS het eens met de indieners en ondertekenaars van de petitie⁷ dat de schade die aangebracht wordt aan natuurwaarden niet opwegen tegen een minimale geluidswinst, waarvoor alternatieve maatregelen voor handen zijn?

Antwoord 4

Het is niet aan GS om deze afweging te maken. Het is aan de gemeente om deze afweging te maken en te voldoen aan de wet- en regelgeving.

Vraag 5

Is GS bekend met alternatieve maatregelen om geluidsreductie van de A1, zoals het MJPG-geluidreductieplan van RWS, te realiseren zonder dat grootschalige bomenkap en verstoring van beschermde diersoorten nodig is? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe wordt de alternatievenafweging beoordeeld (zie art. 11.54 Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)?

Antwoord 5

Ja. RWS heeft een wettelijk verplichting tot het nemen van geluidsmaatregelen. Deze maatregelen worden door de gemeente, in overleg met de bewoners, niet als voldoende beschouwd. Als alternatief, hogere geluidsreductie, wil zij een geluidswal oprichten.

Vraag 6

Heeft GS met de gemeente Gooise Meren gesproken over alternatieve plekken voor het aanbrengen van zonnepanelen, zoals bijvoorbeeld op daken van het nabijgelegen bedrijventerrein? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe wordt de alternatievenafweging beoordeeld?

Antwoord 6

Nee, het primaire doel van de gemeente is geluidsreductie voor de bewoners van de wijk Naarderbos. De vraag die voorlag was of het mogelijk zou zijn zonnepanelen op de geluidswal aan te brengen. De gemeente heeft er nu voorsnog voor gekozen een geluidswal zonder zonnepanelen aan te leggen.

Vraag 7

A. In hoeverre beoordeelt GS de uitwerking van onderhavig plan in het kader van de Unesco Werelderfgoed zoals ingediend bij de aanvraag omgevingsvergunning op 15 december 2023?

B. Moet onderhavig plan getoetst worden door ICOMOS of een andere ter zake kundige instantie?

⁷ https://petities.nl/petitions/kap-geen-4-000-bomen-langs-de-a1-bij-het-naarderbos?locale=en&fbclid=IwAR1Ho07iDeQn0fDMAdzTCIcp60Bq5LMs5HQyFJrzVmuPAIC_eX7n5tNfO48

Antwoord 7

Ad. A. Ja dit wordt beoordeeld door het programmateam Hollandse Waterlinies / werkgroep bescherming

Ab. B. Dat wordt beoordeeld door de werkgroep bescherming van het Sitebureau.

Vraag 8

Op welke manier gaat GS op deze voorgenomen ingreep, met o.a. de kap van tientallen bomen in Natura-2000 gebied, reageren en waarom? Kan PS hier een afschrift over ontvangen?

Antwoord 8

Besluiten die door de ODNHN worden genomen in het kader van de Wet natuurbescherming worden gepubliceerd.

Vraag 9

Is de noodzakelijke ontheffingsaanvraag soortenbescherming volgens de Wnb bij GS en de OD bekend? Zo nee, is GS bereid om, nu er een omgevingsvergunning is aangevraagd, de gemeente actief te benaderen over de bedreigingen voor de natuur. Zo ja, op welke wijze zal GS reageren op de ontheffingsaanvraag soortenbescherming?

Antwoord 9

Ja, de ontheffingsaanvraag is nog in behandeling bij de ODNHN.

Vraag 10

Is GS bereid te onderzoeken, nu er een ecologisch rapport ligt van Royal Haskoning⁸ (14 november 2023) over het belang van de natuurwaarden in het gebied, o.a. als corridor en verbinding tussen beschermde natuur, of deze plek in aanmerking kan komen voor toevoeging aan de NNN (herbegrenzing) om zo tevens de doelstellingen van zowel Natura-2000 met belangrijke randgebieden als het programma van NNN te behalen?

Antwoord 10

Nee, er is geen verzoek ontvangen voor wijziging van de NNN begrenzing.

⁸ Te raadplegen via <https://bestuur.gooisemeren.nl/plannen-en-projecten/dossier/zonnegeluidswal-naarderbos/#phase4>